

Prediking Oude Lutherse Kerk, 2 oktober 2016 – Inzegening diaken Lilian.

Tekst: Habakuk 3 en Lukas 17, 1-10

Gemeente, het is een op het eerste gehoor wat dwarse tekst, die ons daar uit het Lucasevangelie tegemoet komt. Er lijkt veel met de vermanende vinger te worden gezwaaid, en met molenstenen om de nek te worden bedreigd... *“Let dus goed op jezelf!”* horen we Jezus tegen zijn leerlingen zeggen... Ik weet niet hoe het jullie vergaat, maar ik persoonlijk schiet bij dit soort vermaningen meestal direct in een krampachtige houding: Ja, - ik weet het, mijn leven is geen smetteloos toonbeeld van geloof en vroomheid... Ja, - ik weet, ik zou zo veel meer kunnen en moeten doen, zo veel tastbaarder instaan voor waar ik in geloof... Ja, - ik weet het, ik ben maar een slap aftreksel van wat ik zou willen zijn, en van wat ik van mijzelf verwacht... en van wat God (als ik dat zo durf te zeggen) van mij verwacht... Zo is dat nou eenmaal met geloof. Het zet je scherp, ten aanzien van veel dingen in het leven. Maar het maakt je ook vaak tot je eigen scherpste criticus! En dan ook nog zo'n tekst...!

Het is precies dit soort denkbeweging die Maarten Luther in zijn tijd tot wanhoop dreef... Hoe moet je ooit voldoen aan al die verwachting, die vanuit Gods belofte lijkt op te komen, die je in een soort **“geloofsstress”** kan doen schieten en die vervolgens van God een *“Rechter in het licht verbeven”* kan maken, die je voortdurend met vermanende blik observeert...

Één van de centrale wendingen die Luther's reformatorisch en TEGENDRAADS denken kenmerkt is zijn weigering om in zo'n soort God te geloven. Een God die maar al te zeer lijkt op de wijze hoe wij mensen met elkaar omgaan en hoe wij elkaar de maat nemen...

In zijn wanhoop over zich zelf en zijn gebrekkig geloof en over de gebrekkige kerk die hij om zich heen zag heeft Luther zich uiteindelijk gekeerd tot het enige dat volgens hem overbleef, onverbogen en onvervalst. Keer om keer heeft hij de Schrift zelf gevraagd.

Hij heeft de teksten gelezen en herlezen, er iedere keer weer aangeklopt bij de deur van de verhalen van God...

En precies dat zou ik vandaag met jullie ook wel willen doen.

Maar hoe doen we dat in onze traditie überhaupt, en in het bijzonder op een zondag die elders specifiek als “Israelzondag” wordt gevierd?

Welnu, allereerst door te beseffen dat beelden en verhalen niet uit de hemel komen vallen. Ook en vooral die van het Tweede Testament niet, die over Jezus vertellen die dat bewust doen voor de horizon van een wereld van verhalen die gaan over Israel en haar God.

Zo als het beeld dat er bij de profeet Habakuk staat: Het schrikvisioen dat de vijgenbomen niet meer bloeien en dat de akkers geen koren meer dragen... Habakuk analyseert scherp, en ziet het leven van heel zijn gemeenschap spaak lopen en hij vat die realistische kijk vervolgens – in een lied! Een klaaglied weliswaar, maar een lied! Een lied met als refrein: *“Toch zal ik juichen – Want God is mijn kracht. Hij maakt mijn voeten snel...”*

Dat is de geloofstraditie waarin ook Jezus zijn levensverhaal intekent en waarbinnen zijn gelijkenissen en vermaningen willen klinken...

En voor deze traditie horizon lezen wij bij Lucas: *“Het is onvermijdelijk dat er mensen ten val worden gebracht... wee degene die daarvoor verantwoordelijk is...!”*

Over wat voor “val” gaat het hier eigenlijk?---

Gaat het erom dat mensen van hun geloof afvallen? Of dat ze God laten vallen, of zelf uit het leven met God vallen? Omdat ik, of wij als kerkmensen, van Gods verhaal en belofte een potje maken? Omdat we het niet goed genoeg doen, niet naarstig genoeg, ethisch, diaconaal, sociaal, politiek...? Omdat we niet heilig genoeg zijn...?

“Doorlezen!” zou Luther zeggen. *“Luisteren naar wat er staat!”*

En daar staan dan ook de voorbeelden van wat mensen ten val kan brengen in hun geloof: *“Als je broeder zevenmaal op een dag tegen je zondigt, en zevenmaal naar je terugkeert, dan moet je hem vergeven...”*

Waar wij tekort schieten in - vergeving, daar komen mensen ten val!

Wie wij gevangen houden in zijn of haar eigen tekortkomen, wie wij niet los laten uit zelf veroorzaakte situaties van schuld en chaos, die valt!

Die valt uit het vertrouwensbeeld van een God die genadig is voor wie omkeert.

Een God bij wie er altijd wegen zijn uit de chaos, hoe diep verstrikt we ook mogen zijn in onrecht en duisternis...

“Let dus goed op jezelf!” roept Jezus ons toe. Dat je elkaar met liefde en genade bejegent, ook en juist daar waar je jezelf als slachtoffer ziet van iemands wellicht onmogelijk gedrag of houding. Want enkel zo kunnen openingen ontstaan in doodlopende levenswegen... Openingen voor God, en voor elkaar.---

Dat betekent trouwens niet: Alles maar laten passeren wat er aan onrecht gebeurt. Nee, *“Als iemand zondigt, - als iemand God en het leven de rug toekeert, spreek hem dan ernstig toe!”* zegt Jezus.

Onrecht moet benoemd, ook en vooral als de slachtoffers van onrecht zelf zich geen gehoor kunnen verschaffen... Maar wel vanuit de houding van geloof, van vertrouwen in elkaar, vanuit de overtuiging dat je elkaar nodig hebt en dat geen één mens kan worden afgeschreven, niet eens de aller-onmogelijkste...---

“Ufff...” - zeggen de leerlingen met een zucht van wanhoop. *“Geef ons meer geloof!”* Dit lukt ons nooit! En ik herken me maar al te goed in die kreet! Dit lukt mij nooit...

Maar dan komt Jezus weer aan het woorden roept het beeld op van het mosterdzaadje en van de moerbeiboom...---

Voor wie er geen idee van heeft: Een plaatje van zo'n moerbeiboom staat op de voorkant van de liturgie. Het zijn reuzenbomen! Meer breed dan hoog. Het toonbeeld van een plant die “staat als een huis”. En soms staat die boom er zelfs langer dan het huis dat ooit in de schaduw van de moerbeiboom werd gebouwd...

Onmogelijk, om zo'n boom te verplaatsen, laat staan die uit zichzelf te doen verplaatsen! --- *“Als jullie geloof hadden als een mosterdzaadje...”* horen we Jezus zeggen... *“... dan was niets ondenkbaar, dan zou je niet zeggen ‘Geef ons meer geloof!’”* ---

Want geloof krijg je niet van een anderen geloof komt niet in kilo's of kubieke meters of andere maten... En geloof “heb” je ook niet, zo als je dingen kunt hebben en vasthouden...

Geloof is veelmeer een houding tegenover elkaar en het leven en tegenover God.

- Een houding die niet afmeet, niet berekent...

- Een houding van vertrouwen en dienstbaarheid: Doen wat gedaan moet, en daarin dienstbaar zijn aan het leven en Gods visioen van een leefbaar bestaan.

Meer is het niet, het geloof. Groter en grootser is het niet: Geen heilig kroontje of aureool, geen gouden randje of andere verheven kenmerken...

Doen wat gedaan moet waar leven in de knel raakt of gevierd mag worden...

Dienaar zijn in Gods verhaal...

“DIAKONIA” noem je dat, en dat Griekse woord staat er dan ook in onze tekst.

DIAKONIA – dat is tastbaar geloof, dat mensen raakt en de wereld verandert, en dat niet oprekent of wacht op wat extra vergoeding of bijzondere dank...

DIAKONIA als **advocacy**: VERMANEND en benoemend wat het leven weerspreekt en als **accompaniment**: als meegaan met wie geen handen vindt om vast te houden in donkere momenten van het bestaan...-----

En GELOOF? – We maken er vaak iets ingewikkelds en verhevens van. Zo ver verheven en vergeestigd, dat we er haast niet meer bijkomen...

Maar dat is het niet! Het is iets kleins en teders, iets tastends en vermoedends ...

Zo klein dat je het gauw over het hoofd ziet waar grote woorden klinken.

Zo klein als een mosterdzaad ---

Het vertrouwen namelijk, dat, wat wij doen in het spoor van Gods verhaal nooit vergeefs zal zijn,- al zien we het wellicht niet slagen in ons beperkt stuk van het bestaan...

Het vertrouwen, dat wat wij hopen en gelovenniet ophoudt bij de grens van wat doorgaans als haalbaar of realistisch geldt...

Geloof, dat zich verzet - tegen alle vormen van ongeloof - tegen het **vallen** uit de vertrouwensrelatie met Goden het vervangen van die relatie door kansberekeningen en haalbaarheidscalculaties.

Geloof als levenshouding zo klein en onooglijk - als een mosterdzaad – maar sterk genoeg om moerbeibomen te doen verplaatsen of anderszins deze wereld te bezielen met tekens en momenten van leven voorbij de doodssignalen en –structuren die we allen wel waarnemen...

Moge ons kerkzijn hier op het Spui en in deze stad iets van dat geloof uitstralen.

En moge ons diaconaal werk waarin wij Lilian straks in het bijzonder zullen bevestigen tastbaar vertellen van dat geloof in de brandhaarden van onze samenleving.

Want: God spreekt ons aan in onze taal. Zijn boodschap is geen oud verhaal: 't wekt onrust en verwart. Het roept ons om op weg te gaan naar toekomst, ongeweten...

Moge dat zo zijn. Amen